

**AINEVALDKOND
„KEEL JA KIRJANDUS”**

Keele- ja kirjanduspädevus

Põhikooli lõpetaja:

- 1) väärtustab eesti/vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 2) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana;
- 3) on omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse;
- 4) on keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- 5) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- 6) kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 7) tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist mitmekesisust;
- 8) on lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma, arenenud isiksusena;
- 9) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi;
- 10) suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
- 11) väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist;
- 12) oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutab sõnaraamatuid ja käsiraamatuid.

Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel / vene keel ja kirjandus. Eesti/vene keelt õpitakse 1.–9. klassini, kirjandust 5.–9. klassini.

Eesti/vene keele ja kirjanduse nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Vene keel – 19 nädalatundi

II kooliaste

Vene keel – 11 nädalatundi

Kirjandus – 4 nädalatundi

III kooliaste

Vene keel – 6 nädalatundi

Kirjandus – 6 nädalatundi

Ainevaldkonna kirjeldus

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja ning tema valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja eeldus.

Vene keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Ainevaldkonna õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja. Ainevaldkonna õppeained toetavad ka õpilase identiteedi ja enesetunnetuse kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

1.–4. klassini on vene keel õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine, õigekeelsus) nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel. Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitlusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine. Kirjandusõpetus taotleb küll eeskätt õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimete kujunemist ning kõlblis-emotsionaalset arengut kirjandusteoste lugemise ja mõtestamise toel, kuid kirjandustundides vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse õpilaste suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Ainevaldkonna õppeainete lõimimise põhialus on avar käsitlus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning teiste tekstiliikide kombinatsioone. Ainevaldkonna õppeainete koostoes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Vene keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendada, kuulnud ja loetud analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduse lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilase kultuuri- ja elukogemusi, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut. Ainevaldkonna õppeained tervikuna toetavad õpilaste keelepädevuse ja kommunikatiivsete oskuste kujunemist ning esteetilist, kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Õpilaste väärtuspädevuse kujundamisel on ainevaldkonnal väga oluline koht, arvestades kirjanduse kui kunstiaine spetsiifikat. Kirjandusõpetuses on peamine rõhk kõlbliste ja esteetilisemotsionaalsete väärtuste ning kultuuriväärtuste kujunemisel loetavate ilukirjandus- ja aimetekstide alusel. Ka keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keelt kui rahvuskultuuri kandjat, keeleoskust kui inimese identiteedi tähtsat osa. Keeleõpetus väärtustab funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Keele- ja kirjandusõpetus arendavad olulisi õpipädevusi: kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, eri allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Ainevaldkonna õppeained toetavad sotsiaalse pädevuse kujunemist, avardades õpilase maailmapilti ja ettekujutust inimsuhetest ning kujundades suhtluspädevust: suulise ja kirjaliku suhtluse oskusi, suhtluspartneri arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust.

Enesemääratluspädevuse ja ettevõtlikkuspädevuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka õpilaste igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamise, seisukohavõtu ja lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Enesekohase ja ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Keelt ja kirjandust õppides kasutatakse digivahendeid internetis eri liiki tekstide ning audiovisuaalse meedia otsimiseks, sh märksõnadega. Saadud teavet rakendatakse probleeme lahendades, nende üle arutledes või uut sisu luues, kasutades digikeskkonda sihipäraselt koos teiste teabeallikatega. Õpitakse tekste digitaalselt looma ja vormistama, järgides autoriõigusi viitamise ning teksti digitaalsel kujul säilitamise korral. Isikuandmeid sisaldavaid tekste koostades ning digikeskkonnas suheldes pööratakse tähelepanu interneti turvalisusele ja igapäevaelu väärtuspõhimõtete arvestamisele.

Lõiming

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Ainevaldkonna õppeained toetavad teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, referaati, juhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpivad koostama ning vormistama uurimistöid, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõnaraamatuid ning käsiraamatuid.

Võõrkeelte grammatilist süsteemi tundma õppides on toeks emakeeletundides omandatud keelemõisted, võõrsõnade õppimine soodustab võõrkeelte õppimist. Väliskirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu, õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ning kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti/vene keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist. Samas eeldab heade õpitulemuste ja korrektse keelekasutuse saavutamise, et ka matemaatikatundides töötataks tekstiga õppesisu või -ülesande mõistmise nimel ning nõutaks elementaarsete õigekirjanõuete järgimist kirjalikes töodes.

Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane peab õppima õigesti kirjutama kohanimedid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalsed tekstid eesti/vene keele õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist, kujutluspiltide teket ja emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Samaaegu toetavad sotsiaalseid õppides omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme; ajaloo- ja ühiskonnatundides tuleks neid teadmisi konkreetsete näidete toel kinnistada.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi on tarvis ning neid arendatakse nii ainevaldkonna kui ka sotsiaalainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades.

Kunstiainete õpet toetab eeskätt kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteoste analüüs seostatuna illustatsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami terviklik käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete komponentide eritlemist ja analüüsi, mida võiks teha koostöös kunstiõpetajaga. Kirjandusteoste käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine, mis eeldab aineõpetajate koostööd.

Läbivad teemad

Valdkonna õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel on erineval määral silmas peetud kõiki õppekava läbivaid teemasid olenevalt kooliastmest, õppeaine spetsiifikast ja seostest ühe või teise läbiva teemaga. Läbivad teemad „Väärtused ja kõlblus” ning „Kultuuriline identiteet” on ainevaldkonna õppeainetele eriomased teemad, mida käsitletakse läbivalt ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsides, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades.

Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” eesmärgiseadega on kooskõlas kõik ainevaldkonnas taotletavad pädevused: õpipädevus, funktsionaalne lugemisoskus, suuline ja kirjalik väljendusoskus ning tekstiloomine. Arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õpetegevus võimaldab õpilasel märgata oma ainespetsiifilisi kalduvusi ning arendada loomevõimeid.

Läbivate teemade „Keskond ja jätkusuutlik areng” ning „Tervis ja ohutus” käsitus taotleb õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks. Ainevaldkonna õppeainetes toetatakse neid arengusuundumusi teemakohaste tekstide, sh meediatextide valiku ja analüüsi ning neis tõstatatud probleemide üle arutlemisega suulises ja kirjalikus vormis.

Läbiva teema „Teabekeskond” käsitlemine ainevaldkonna õppeainetes hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ja kasutamist nii keeleteadmiste ning õpetemakohaste teadmiste laiendamiseks kui ka tekstiloomes.

VEENE KEEL

Üldalused

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli vene keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) mõistab vene keele olulisust vene kultuuri kandjana ja suhtlusvahendina kõigis tegevusvaldkondades ning suhtub lugupidavalt teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
- 2) tajub vene keele oskust õpioskuste alusena ja oma identiteedi olulise osana ning kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
- 3) omandab põhiteadmised keelest ning oskab neid igapäevaelus ja õppetöös kasutada, järgides vene kirjakeele norme;
- 4) arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades väljakujunenud keelenorme, suhtlusolukorda ja -eesmärki;
- 5) õpib asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid, arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 6) loeb ja kuulab mõtestatult eri tüüpi tekste ning koostab neid suuliselt ja kirjalikult;
- 7) arendab kriitilist mõtlemist, oskust oma arvamusi põhjendada ning suuliste ja kirjalike tekstide alusel iseseisvalt järeldusi teha;
- 8) kasutab sõnastikke (sh elektroonilisi), teatmeteoseid ning internetiallikaid, et täiendada oma vene keele teadmisi.

Õppeaine kirjeldus

Keele põhifunktsioon on kommunikatsioon tekstide vahendusel mitmesugustes tingimustes. Keele omandamise vältel kujuneb lingvistiliste mõistete süsteem, areneb õpilase mälu, mõtlemine, loomevõimed.

Vene keel on mitmekülgne õppeaine, mis sisaldab andmeid vene keele ajaloo, keele arengu, tänapäevaseisundi ja funktsioneerimise kohta eri valdkondades. Põhialuseks on teadmised keelest kui süsteemist: foneetilisest, leksikaalsest, morfoloogilisest ja süntaktilisest allsüsteemist ning tänapäeva vene kirjakeele peamistest normidest. Teksti kui kommunikatsiooni põhiühikut käsitletakse vene keele õppe vahendina, teksti mõistmist ja loomist – õppe eesmärgina.

Vene keele kui suhtlusvahendi ja ümbritseva maailma tunnetamise vahendi õppimisel on iga õpilase elus oluline tähendus. Vene keele valdamise tasemest sõltub õppematerjali omandamise edukus. Diasporaa tingimustes tagab vene keel ka seotuse rahvuskultuuriga.

Koolis õpitakse põhiliselt kirjakeelt, mis tagab nii suhtlemis- kui ka kõnekultuuri järjepidevuse. Kirjakeele kõrval tuleb tundma õppida ka murdeid, oskuskeelt, žargoone, madalkeelset linnakõnepruuki, internetikeelt ning vene keele regionaalsed variante. Niisuguse mitmekesisuse taustal on mõistetavam kirjakeele olulisus ja tähendus ning ühtse keelenormi omandamise vajadus. Kommunikatiivsete ja keeleliste oskuste kujunemine loob vajalikud eeldused teiste keelte (eesti keele ja võõrkeelte) õppimiseks. Vene keel ei ole üksnes õppeaine, vaid ka teiste ainete õppimise vahend. Vene keele tundides omandavad õpilased üldisi kõnekasutusega seotud õpioskusi. Kõnes on kuulamine, kõnelemine, lugemine ja kirjutamine omavahel tihedalt seotud, kuna kõne on nende komponentide ühtne kompleks. Keeleühikute ja -

kategooriate õpe igal järgneval astmel eeldab varem õpitu süvendatud käsitlust ning uute teadmiste lisandumist. Sama põhimõtte kehtib kõnetegevuse liikide kohta. Põhikoolis on vene keele õpe suunatud kõnetegevuse eri liikide kindlale omandamisele.

Õppe kasvatulike eesmärkide realiseerimisel peetakse silmas järgmisi teemasid ja probleeme:

- 1) inimese eetiline väärikus;
- 2) ausus, töökus, aktiivne eluhoiak ning võime teha head kui olulisimad moraalsed väärtused;
- 3) perekonna ja kooli tähendus elus;
- 4) ajalooline kodumaa; rahvusliku identiteedi tunnetamine;
- 5) Eesti mitmekultuuriline ühiskond;
- 6) loodushoid ja loomade kaitsmine;
- 7) tänapäeva ühiskonna probleemid: valdav tarbimismentaliteet, isiklike huvide domineerimine, sallivuse puudumine, agressiivsus.

Need teemad ja probleemid leiavad kajastamist vene keele õppekirjanduse tekstides.

I kooliastmes (1.–3. klass) arendab vene keele õpe kõiki kõneliike ning kujundab algteadmisi foneetikast, ortoepiast, graafikast, ortograafiast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, grammatikast ning keelest. Õigekirjaõpe on ühendatud lugemisoskuse arendamisega ja toimub eri tüüpi tekstide põhjal. Arendatakse teksti analüüsimise oskust (teema sõnastamine, teksti liigendamine ja pealkirjastamine). Tekstide ümbertöötamine ja loomine toimub õpetaja juhendamisel.

II kooliastmes (4.–6. klass) laiendab vene keele õpe teadmisi foneetikast, ortoepiast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, sõnamoodustusest, morfoloogiast ja süntaksist ning arendab õigekirja- ja interpunktsioonioskusi. Tekstianalüüs näeb ette teksti ülesehituse vaatlust, peaidee sõnastamist, kõnetüübi ja -stiili määramist, tekstis kasutatud kujundlike väljendus- ja sidustusvahendite väljaselgitamist. Ortograafia ja interpunktsiooniga tegeldakse tekstipõhiselt.

III kooliastmes (7.–9. klass) jõuab lõpule foneetika, ortoepia, morfoloogia ja ortograafia õppimine ning toimub süstemaatiline töö süntaksi ja interpunktsiooniga. Omandatakse alusteadmised tekstist kui keele- ja kõneüksusest, teksti struktuuri eripärast, teksti loomisest ja mõistmisest ning eri tüüpi tekstide seostest.

Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara. Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal töös tekstiga: teksti mõistmine, interpretatsioon, žanrilt ja stiililt erinevate tekstide loomine.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) peetakse silmas õppekava alusväärtusi, üldpädevusi, õppeaine eesmarke ja õpitulemusi ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) jälgitakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks;
- 4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille iseloom ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutusastemega õppida;
- 5) rakendatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu;
- 7) kasutatakse mitmekesisest õppemetoodikat, sh aktiivõpet: esitamine, rollimäng, loovtöö kirjutamine, arutelu, diskussioon, väitlus, õpimapi ja uurimistöo koostamine, projektõpe.

Õpitulemused on kindlaks määratud kooliastmeti kahel tasemel: üldised õpitulemused ja õppevaldkondade õpitulemused. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemuste hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja numbrilisi hindeid. Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid.

I kooliaste

Kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) jutustab teksti ümber detailselt või lühidalt lihtsa plaani järgi, küsimustele vastates ja märksõnade varal;
- 2) oskab määrata kuulnud teksti teemat ja põhiideed;
- 3) kommenteerib õpiülesannete täitmist ning arutab neid rühma- ja paaristööna;
- 4) loeb tekste selgelt, mõtestatult, ilmekalt, vigadeta ja õige intonatsiooniga ning vastavuses vene kirjakeele hääldusnormidega;
- 5) loeb iseseisvalt ülesandeid ja juhendeid ning täidab neid;
- 6) kirjutab kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti;
- 7) kirjutab etteütlust, milles esinevad õpitud ortogrammid ja punktogrammid;
- 8) koostab ning kirjutab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste.

Kuulamine

3. klassi lõpetaja:

- 1) määrab sõna häälikulise koostise, eristab täis- ja kaashäälikuid ning palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikuid;
- 2) määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks;
- 3) liigitab lauseid suhtluseesmärgi (väit-, küsi- ja käsklused) ning tundevärvingu (hüüd- ja mittehüüdlused) põhjal;
- 4) eristab kõneorme (dialoog, monoloog), kõnetüüpe (kirjeldus, jutustus, arutlus) ning žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt);
- 5) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte;
- 6) saab aru õpetaja suulistest juhustest.

Suuline kõne

3. klassi lõpetaja:

- 1) hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades;
- 2) koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käskluseid;
- 3) arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust;
- 4) koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste;
- 5) loeb peast luule- ja proosatekste.

Lugemine

3. klassi lõpetaja:

- 1) täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid;
- 2) loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru;
- 3) loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.

Kirjutamine

3. klassi lõpetaja:

- 1) kirjutab vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile ning vormistab selle korrektselt;
- 2) tähistab kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti (tähtede *u, e, ë, ю, я* ja *ь* abil);
- 3) vormistab grammatikaülesanded õigesti;
- 4) kirjutab ümberjutustusi plaani ja märksõnade järgi, etteütlosti ning lihtsaid kirjandeid;
- 5) oskab oma kirjalikke töid parandada.

Õppesisu

- Vene keele õpe on esimesel kooliastmel peamiselt praktiline.
- Õpilased omandavad algteadmised keelest ja kirjandusest, õpivad õigesti kõnelema, lugema, kirjutama ja tähelepanelikult kuulama, arendatakse õpilaste tähelepanuvõimet ja lugemishuvi.
- Õigekirjaõpe on I kooliastmes tihedalt seotud lugemisoskuse arendamisega, seepärast on ainekavas esitatud kirjandusliku lugemise soovitatavate teemade näidisloend.

1. Klass

Lõiming

- eesti keel
- matemaatika
- loodusõpetus
- inimeseõpetus
- usuõpetus
- muusikaõpetus

Läbivad teemad

- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”

Üldteadmised vene keelest

Keele roll inimese elus. Keel kui peamine suhtlusvahend.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia

Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.

Tähtede е, ё, ю, я funktsioonid.

Rõhk.

Leksikoloogia ja fraseoloogia

Sõna kui keeleühik.

Vanasõnad, kõnekäänud.

Süntaks

Lause. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus.

Lause põhitunnused.

Tekst

Tekst kui kommunikatsiooniüksus. Teksti sidusus.

Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjanduse tekstidena ning valitakse vabaks lugemiseks vene, eesti ja välisautorite teoste seast, arvestades järgmisi teemasid.

Kirjandusliku lugemise temaatika

Minu perekond. Mina ja mu pereliikmed. Otsi sõpra ja hoia teda. Õppida on alati kasulik.

Aastaajad. Looduseimedest fantastikani. Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest.

Tõsiselt ja naljaga pooleks.

Rahvaluulezanrid: luule, muinasjutt, moistatus, vanasona, mang, nali.

Kirjandus lugemine: A.Puškin, V.Dal, V.Odojevski, L.Tolstoi, K.Ušinski, D.Mamin-Sibirjak., V.Garšin, F.Sologub.

Ortograafia ja interpunktsioon

Ortogrammi mõiste.

Väike- ja suurtähe kasutamine.

Täishäälikute õigekiri tähtede ж, ч, ш, щ järel.

Poolitamisreeglid.

2. klass

Lõiming

- eesti keel
- inglise keel
- matemaatika
- loodusõpetus
- inimeseõpetus
- usuõpetus
- kunst- ja tööõpetus
- muusikaõpetus

Läbivad teemad

- „Väärtused ja kõlblus”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”
- „Teabekeskond”

Üldteadmised vene keelest

Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia

Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata.

Sõnarõhu rasked juhud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia

Leksika ehk keele sõnavara.

Sõna tähendus. Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad. Sõna otsene ja ülekantud tähendus.

Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.

Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik.

Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus

Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, eesliide, suffiks, muutelõpp.

Samatüvelised sõnad. Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid.

Süntaks

Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi.

Liht- ja laiendatud laused.

Tekst

Pealkiri, põhiidee, teksti plaan. Lõik.

Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend.

Kirjandusliku lugemise temaatika

Minu perekond. Mina ja mu pereliikmed. Otsi sõpra ja hoia teda. Õppida on alati kasulik.

Aastaajad. Looduseimedest fantastikani. Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest.

Tõsiselt ja naljaga pooleks.

Vene klassika: Puškin, V.Žukovski, M.Lermontov, E.Baratonski, A.Fet, F.Tjutšev, I.Krõlov, L.Tolstoj, K. Ušinski, A. Tolstoi, S.Drožžin, A. Pleshejev, I.Surikov, A.Majkov, N. Nekrassov, A. Kuprin, I.Bunin, A.Blok, S. Tšerenoi, M.Zvetaeva, O. Mandelštam, A. Ahmatova, M. Prišvin, V. Katajev, I. Sokolov-Mikitov, V. Bianki, V. Baženov, E. Tšarušin, M. Zotsenko, B. Zitkov, K. Paustovski.

Tanapaeva kirjandus: S.Maršak, S. Mihhalkov, A. Barto, E. Uspenski, B. Zahoder, J. Moriz, I. Pivovarova, A. Vvedenski, N. Sladkov, V. Dragunski, V. Goljavkin, E. Permjak. N. Gernet, D. Samojlov.

Eesti kirjandus: O.Saar, K. Seet, J. Oro, J. Kaplinski, H.Runnel, A. Tammsaare, E. Raud, E.Niit, L. Hajnsalu, A. Jaksoo, A. Pervik.

Valis kirajndus: H. Bellok, K. Rua, V. Smit, K. Makkalers, J. Kajnar.

Hinge kirjandus: Puhak Konstantini ja Puhak Jelena puhakuelulod; Vaga Paisi Velitškovski puhakuelulod; Ap. Petrii puhakuelulod; Ap. Paveli puhakuelulod; Puhak Dmitri Rostovski puhakuelulod.

Ortograafia ja interpunktsioon

Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis.

Tähtede ъ ja ь kasutamine.

3. klass

Lõiming

- eesti keel
- inglise keel

- matemaatika
- loodusõpetus
- inimeseõpetus
- usuõpetus
- kunst- ja tööõpetus
- muusikaõpetus

Läbivad teemad

- „Väärtused ja kõlblus”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”
- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Tervis ja ohutus”
- „Teabekeskond”

Graafika. Foneetika. Ortoeepia

Intonatsioon ja loogiline rõhk.

Leksikoloogia ja fraseoloogia

Sõna otsene ja ülekantud tähendus. Fraseologismid.

Morfoloogia

Nimisõna

Üldiseloomustus. Üld- ja pärisnimed. Elusolendeid ning elutuid esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad.

Nimisõnade sugu.

Nimisõnade ainsus ja mitmus. Nimisõnad, mis esinevad ainult ainsuse või mitmuse vormis.

Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem.

Nimisõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.

Omadussõna

Üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv ning 3kääne. Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja 3käändes.

Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta.

Omadussõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ning lauses.

Asesõna

Üldiseloostus. Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses ja tekstis.

Tegusõna

Üldiseloostus. Tegevusnimi (infinitiiv) ja tegusõna isikulised vormid.

Tegusõna ajavormid. Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus. Tegusõnade pööramine minevikus.

Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.

Eessõna

Üldiseloostus.

Süntaks

Sõnaühend. Sõnaühend kui süntaktiline ühik.

Sõnaühendi põhisõna ja laiend.

Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus.

Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilauseid.

Lauseliigid tundevärvingu järgi: mittehüüd- ja hüüdlauseid.

Tekst

Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend.

Tekstide otsimine internetist.

Kirjandusliku lugemise temaatika

Minu perekond. Mina ja mu pereliikmed. Otsi sõpra ja hoia teda. Õppida on alati kasulik.

Aastaajad. Looduseimedest fantastikani. Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest.

Tõsiselt ja naljaga pooleks.

Erinevate rahvaste muinasjutud.

Kirjandusemuinasjutud: A. Puškin, D. Elliot, O. Uald.

Klassikakirjandus: I. Krollov, A. Puškin, M. Lermontov, N. Nekrassov, L. Tolstoi, A.

Tšehhov, A. Tammsaare, M. Prišvin, I. Sokolov-Mikitov, E. Tšarušin, V. Nabokov.

Valiskirjandus: M. Tven, D. Svift.

Hinge kirjandus: Puhak Ilja puhakuelulod; Puhak Maria puhakuelulod; Puhakud Iokimi ja Anna puhakuelulod, Ap. Luuka puhakuelulod; Puha piiskop Ioann Zlatousti puhakuelulod.

Ortograafia ja interpunktsioon

Täishäälikute õigekiri tähtede ж, ч, ш, щ ja ц järel.

Tegusõna 2. pöörde muutelõppude õigekiri.

ne õigekiri tegusõnadega.

Eessõnade õigekiri.

Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

Õppetegevus

Õpilane omandab teoreetilised teadmised graafikast, foneetikast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast ja grammatikast vastavalt kooliastme õppesisule ning õpib neid kasutama lingvistilise analüüsi käigus ja kõnetegevuses.

Kuulamine

Õpilane õpib:

- 1) määrama häälikute järgnevust sõnas;
- 2) eristama rõhulisi ja rõhutuid silpe;
- 3) tundma kuulmise järgi ära täis- ja kaashäälikud nii tugevas kui ka nõrgas positsioonis;
- 4) eristama palataliseerimata ja palataliseeritud ning helituid ja helilisi kaashäälikuid;
- 5) määrama sõna piire lauses ja sõnade kuuluvust teatud sõnaliiki;
- 6) määrama lause grammatilist põhja ning sõnade seost lauses;
- 7) määrama lause piire, eristama lausetüüpe intonatsiooni järgi;
- 8) tähelepanelikult kuulama ning eristama stiililt ja žanrilt erinevaid suulisi tekste;
- 9) määrama kuuldava teksti peamist mõtet, jätma meelde teksti sisu ning täitma õpetaja korraldusel tekstipõhiseid ülesandeid.

Kõnelemine

Õpilane õpib:

- 1) õigesti ja selgelt hääldama kõiki vene keele häälikuid ning nende ühendeid;
- 2) nimetama vene tähestiku tähti;
- 3) seletama sõna tähendust iseseisvalt ja sõnastike abil;
- 4) koostama eesmärgilt erinevaid lauseid;
- 5) koostama mitmes stiilis tekste küsimuste, märksõnade ja lihtsa plaani toel;
- 6) ümber jutustama mitmes stiilis ja žanris tekste;
- 7) vestlema nähtu, kuuldu ning loetu põhjal;
- 8) deklameerima luuletusi;
- 9) selgitama õpiülesannete täitmist reeglitele tuginedes, arutama ülesandeid rühmas või paarides ning jõudma õigele otsusele.

Lugemine

Õpilane õpib:

- 1) lugema adapteeritud tekste häälega: a) silphaaval, b) ladusalt;
- 2) lugema endamisi erisuguseid tekste ning jälgima lugemist rühmas;
- 3) täiustama lugemistehnikat;
- 4) lugema iseseisvalt, mõtestatult ja sihikindlalt;
- 5) lugema valikuliselt;
- 6) leidma, valima ning lugema tekste internetist;
- 7) kasutama sihipäraselt raamatu tiitellehte ja viiteaparatuuri.

Kirjutamine

Õpilane õpib:

- 1) töid nõuetekohaselt vormistama;
- 2) trükitud või käsitsi kirjutatud tekste õigesti ja vigadeta ümber kirjutama;
- 3) täitma kirjalikke grammatikaülesandeid ning neid korrektselt vormistama;
- 4) etteütluse järgi sõnu, lauseid ja lühemaid tekste õigesti kirjutama;
- 5) kirjutama ümberjutustusi plaani ja märksõnade järgi;
- 6) kirjutama kirjeldavaid, jutustavaid ja arutluselementidega tekste ning neid vormistama;
- 7) tegema vigade parandust.

4 klass

Lõiming

- Eesti keel
- Inglise keel
- Looduõpetus
- Muusika
- Kunst

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
- „Tervis ja ohutus”

4. klassis toimuvad vene keele tundide kõrval (analoogiliselt I kooliastmega) kirjandusliku lugemise tunnid, kus õpilased täiustavad oma lugemistehnikat ja arendavad lugejaoskusi.

Õppe-eesmärgid:

Õpetada:

- orienteeruma õpitud keelemõistetes;
- elementaartasemel tegema sõnaühendi ja lause süntaktilist analüüsi;
- järgima õpitu piires suulises ja kirjalikus kõnes vene kirjakeele norme (ortograafia- ja interpunktsiooni-; ortoepia-, leksikaalseid ja morfoloogianorme);

- valdama eri stiilides tundmatute tekstide valjusti ja endamisi lugemise tehnikat; mõistma suulise ja kirjaliku teksti sisu;
- valdama kõneetiketti, kasutama kõnes viisakusvormeleid;
- kasutama sõnaraamatuid, raamatukogu katalooge.

KÕNE.

- Kõne kui keelevahendite kasutamine suhtluseesmärgil.
- Kõnesituatsioon.
- Kõne liigid: suuline ja kirjalik kõne, monoloogiline ja dialoogiline kõne.

TEKST.

- Teksti peamised karakteristikud: teema ja peamõte.
- Lausete tekstiks seostamise peamised viisid.

KÕNE STIILID.

- Teaduslik, ametlik, publitsistlik, argistiil (kasutamine, suhtluseesmärk, sõnavara).
- Erinevate stiilide kasutamine ilukirjanduses.

ÜLDISED TEADMISED KEELEST.

- Keele funktsioon ühiskonnas.

FONEETIKA.

- Ortoeepia.
- Kiri.
- Ortograafia.

LEKSIKA JA FRASEOLOOGIA.

- Sõna kui keele keskne üksus.
- Sõnade tähendus.

SÕNA OSAD.

- Sõna tähendust kandvad osad (morfeemid).

MORFOLOOGIA.

- Sõnade leksikaalne ja grammatiline tähendus.

ISESEISVAD SÕNAD:

- nimisõnad, nende üldiseloostus. Üld- ja pärisnimed. Elus- ja eluta olendeid tähistavad nimisõnad. Sugu ja arv. Kääne ja käändkond. Ebareeglipäraselt käänduvad nimisõnad. Muutumatud nimisõnad. Nimisõnade õigekirjutus;
- tegusõnad, nende üldiseloostus. Infinitiivid. Refleksiivid. Tegusõnade liigid. Kindel kõneviis. Tegusõna olevik, minevik ja tulevik. Isik ja arv. Pööramine. Kaudne ja käskiv kõneviis. Umbisikuline tegumood. Tegusõnade liited. Tegusõnade õigekirjutus; omadussõnad, nende üldiseloostus. Omadussõnade liigendumine tähenduse järgi. Täielikud ja vaegomadussõnad. Omadussõnade käänamine. Omadussõnade võrdlusastmed. Omadussõnaliited. Liitomadussõnad. Omadussõnade õigekirjutus;

ABISÕNAD

- eessõnade, sidesõnade,

SÜNTAKS JA INTERPUNKTSIOON.

- Sõnaühendi mõiste.
- Lause kui peamine mõtete väljendamise vahend.

Õpitulemused

4. klassi lõpetaja:

- orienteerub õpitud keelemõistetes;
- oskab teha sõnade foneetilist, morfeemi- ja morfoloogilist analüüsi;
- oskab elementaartasemel teha sõnaühendi ja lause süntaktilist analüüsi;
- eristab suulises ja kirjalikus tekstis olulist ja ebaolulist teavet; järgib õpitu piires suulises ja kirjalikus kõnes vene kirjakeele norme (ortograafia- ja interpunktsiooni-; ortoepia-, leksikaalseid ja morfoloogianorme)

5. klass

Lõiming

- Eesti keel
- Inglise keel
- Looduõpetus

Läbivad teemad

- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”
- „Väärtused ja kõlblus”

5. klassis õppima kirjandust iseseisva õppeainena.

Õppe-eesmärgid:

Õpetada:

- tegema sõnade foneetilist, morfeemi-4 ja morfoloogilist analüüsi;
- järgima õpitu piires suulises ja kirjalikus kõnes vene kirjakeele norme (ortograafia- ja interpunktsiooni-; ortoepia-, leksikaalseid ja morfoloogianorme);
- hindama iseenda ja teiste kõnet (sealhulgas kirjandusteose keelt) sõnavara stilistiliste võimaluste ja fraseologismide kasutamise vaatepunktist;
- eristama suulises ja kirjalikus tekstis olulist ja ebaolulist teavet;
- valdama kõneetiketti, kasutama kõnes viisakusvormeleid;
- kasutama sõnaraamatuid, raamatukogu katalooge.

Läbivate teemade õppe-eesmärgid ja õpitulemused on õppekava toodud üldosas.

Õppesisu:

KÕNE.

- Kõnetegevuse liigid: kuulamine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine.
- Kõnekultuur.

TEKST.

- Lõik – teksti peamine üksus.
- Lõigu ülesehitus (algus, keskosa, lõpp).

KÕNE STIILID.

- Tekstiliigid.
- Kirjeldus (ümbritseva keskkonna, inimese, looma välimus ja seisund).

ÜLDISED TEADMISED KEELEST.

- Vene keele koht teiste maailma keelte hulgas.

FONEETIKA.

- Keele häälikud ja nende iseloomustus: täishäälikud (rõhulised, rõhuta) ja kaashäälikud (tugevad, pehmed; helilised, helitud).
- Silp.
- Sõnade poolitamine.

LEKSIKA JA FRASEOLOOGIA.

- Homonüümid.
- Sünonüümid.
- Antonüümid.

SÕNA OSAD.

- Morfeemide roll vormi-, mõiste- ja sõnamoodustuses.

MORFOLOOGIA.

- Sõnaliigid vene keeles

ISESEISVAD SÕNAD:

- arvsõnad, nende üldiseloostus. Liht-, liit- ja ühendarvsõnad. Põhiarvsõnad, järgarvsõnad, kogunimed. Murdarvude väljendamine; määrsõnad, nende üldiseloostus. Määrsõnade võrdlemine. Määrsõnaliited. Määrsõnade õigekirjutus;
- asesõnad, nende üldiseloostus. Asesõna ja teised lauseliikmed. Asesõnade liigid ja nende iseärasused. Asesõnade õigekirjutus;

ABISÕNAD

- partiklite, hüüdsõnade üldiseloostus,

SÜNTAKS JA INTERPUNKTSIOON.

- Predikatsioon kui lause peamine tunnus.
- Liht- ja liitlause, laiendatud ja mittelaiendatud lause.
- Lausete liigitamine suhtluseesmärgi ja emotsionaalse tonaalsuse järgi.

Õpitulemused

5. klassi lõpetaja:

- orienteerub õpitud keelemõistetes;
- oskab teha sõnade foneetilist, morfeemi-4 ja morfoloogilist analüüsi;
- oskab elementaartasemel teha sõnaühendi ja lause süntaktilist analüüsi;
- järgib õpitu piires suulises ja kirjalikus kõnes vene kirjakeele norme (ortograafia- ja interpunktsiooni-, ortoepia-, leksikaalseid ja morfoloogianorme);
- oskab hinnata iseenda ja teiste kõnet (sealhulgas kirjandusteose keelt) sõnavara stilistiliste võimaluste ja fraseologismide kasutamise vaatepunktist;
- oskab teksti analüüsida: määratleda teksti stiili ja liiki; teemat ja peamõtet; lausete tekstiks seostamise peamisi viise ja vahendeid; eristab tekstistiilide ja -liikide iseärasusi; iseloomustab kangelas tegude ja suhete põhjal teiste inimestega;
- valdab kõneetiketti, kasutab kõnes viisakusvormeleid;
- oskab kasutada sõnaraamatuid, raamatukogu katalooge.

6. klass

Lõiming

- Eesti keel
- Inglise keel
- Looduõpetus

Läbivad teemad

- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet
- „Teabekeskond”
- „Väärtused ja kõlblus”
-

Õppe-eesmärgid

Õpetada:

- tegema sõnade foneetilist, morfeemi-4 ja morfoloogilist analüüsi;
- järgima õpitu piires suulises ja kirjalikus kõnes vene kirjakeele norme (ortograafia- ja interpunktsiooni-; ortoepia-, leksikaalseid ja morfoloogianorme);
- rienteeruma õpitud tekstiteoreetilistes mõistetes;
- teksti analüüsima: määratlema teksti stiili ja liiki; teemat ja peamõtet; lausete tekstiks seostamise peamisi viise ja vahendeid; eristama tekstistiilide ja -liikide iseärasusi; iseloomustama kangelast tegude ja suhete põhjal teiste inimestega;
- selgitama kõnekujundite tähendust (epiteet, võrdlus, isikustamine, metafoor);
- koostama suulisi ja kirjalikke tekste taastavalt (ümberjutustus erineva detailsuse astmega) ja loovalt (ilukirjanduskeelt kasutav kõnesituatsiooni arvestav tekst; kirjeldav ja jutustav kirjand; kirjand ilukirjandusteose põhjal);
- valdama kõneetiketti, kasutama kõnes viisakusvormeleid;
- kasutama sõnaraamatuid, raamatukogu katalooge.

Õppesisu

Kõnetegevused. Kommunikatiivsed oskused

KÕNE.

- Õige kõne kui kirjakeele valdamise esimene aste.
- Kõneetikett.

TEKST.

- Teksti koostamise põhimõtted.

KÕNE STIILID.

- Jutustamine (kujundlik ja informeeriv).
- Kombineeritud tekst.

Keele süsteem. Keeleteadmised. Õigekeelsus

ÜLDISED TEADMISED KEELEST.

- Keel – tähtsaim suhtlusvahend.

FONEETIKA.

- Intonatsioon ja selle peamised elemendid (loogiline rõhk, paus, tempo, meloodia).
- Vene keele häälikute hääldamise peamised reeglid.
- Häälikute märkimine kirjas.
- Tähestik.
- Kaas- ja täishäälikute õigekiri tüves; eesliidete õigekiri; järelliidete ja lõppude õigekiri iseseisvates sõnades.
- Abisõnade õigekiri.

LEKSIKA JA FRASEOLOOGIA.

- Paronüümid.
- Fraseologismid.
- Sõnade ja fraseologismide stilistiline iseloomustus.
- Leksikaalsete vahendite kasutamine keele väljenduslikkuse suurendamiseks (troobid).

SÕNA OSAD.

- Sõnamoodustuse stilistilised võimalused.

MORFOLOOGIA.

- Sõnaliigid vene keeles.

ISESEISVAD SÕNAD:

- kesksõnad, nende üldiseloomustus. Aktiivne ja passiivne kesksõna. Kesksõnaliited. Kesksõnaline tarind. Kesksõnade õigekirjutus;
- gerundiivid, nende üldiseloomustus. Liited gerundiivides. Gerundiivtarind. Gerundiivide õigekirjutus.

ABISÕNAD

- liigid ja õigekirjutus.

SÜNTAKS JA INTERPUNKTSIOON.

- Lause pea- ja kõrvalliikmed.
- Rinnastatud liikmetega, kesksõnalise ja gerundiivtarindiga, üttega, kiilsõnaga lause.
- Otse- ja kaudkõne.
- Peamised kirjavahemärgid liht- ja liitlauses.
- Otse- ja kaudkõne kirjavahemärgistamine.

Kooliastme õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

- 1) analüüsib vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas;
- 2) eristab kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saab aru tekstide sisust, täidab audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid;
- 3) reprodutseerib ning loob suuliselt dialoogilisi ja monoloogilisi tekste, kasutades keelevahendeid kooskõlas suhtlusolukorra ja vene keele normidega;
- 4) loeb tekste ilmekalt, järgides vene keele hääldusnorme;
- 5) hangib sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest;
- 6) järgib kirjalikku teksti reprodutseerides ja luues vene keele norme ning kõneetiketi nõudeid.

Kuulamine

6. klassi lõpetaja:

- 1) saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust;
- 2) eristab vormilt erinevaid suulisi tekste (monoloog, dialoog, polüloog), kõnetüüpe (puhtad ja segatüübid) ning žanre (vestlus, reklaam, instruktsioon, teade);
- 3) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte;
- 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid.

Suuline kõne

6. klassi lõpetaja:

- 1) reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus);
- 2) loob dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid;
- 3) esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt;
- 4) järgib tänapäeva vene kirjakeele norme;
- 5) järgib kõneetiketi norme;
- 6) kasutab keelevahendeid vastavalt suhtlusolukorrale.

Lugemine

6. klassi lõpetaja:

- 1) loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele hääldusnormide järgi;
- 2) loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt ja žanrilt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid;
- 3) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades;
- 4) kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise;
- 5) hangib sihikindlalt teavet teatmeteostest.

Kirjutamine

6. klassi lõpetaja:

- 1) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused;
- 2) järgib kirjaliku teksti luues vene kirjakeele grammatikanorme;

- 3) reprodutseerib kirjalikult tekste nõutava kokkuvõtlikkusega (plaan, ümberjutustus);
- 4) väljendab kirjalikult oma mõtteid vabalt ja selgelt, järgib teksti koostamise reegleid (järjekindlus, loogilisus, sidusus, vastavus teemale jt) ning kõneetiketi norme;
- 5) loob tekste mitmes stiilis ja žanris (traditsiooniline ja elektronkiri, avaldus, seletuskiri, allkirjastatud tõend);
- 6) redigeerib lihtsamaid tekste;
- 7) oskab teksti luues kasutada teatmeteoseid.

Füüsiline õpikeskkond

- 1) Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
- 2) Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
- 3) Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
- 4) Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

III kooliaste

Kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) analüüsib vastavalt õppesisule kõigi keeletasandite ühikuid; kasutab omandatud keeleteadmisi oma kõneoskuse arendamiseks;
- 2) oskab analüüsida teksti sisu;
- 3) tunnetab tüübilt, stiililt ja žanrilt erinevate tekstide keelelist omapära;
- 4) loob ja mõistab tüübilt, stiililt ning žanrilt erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste;
- 5) on omandanud redigeerimiskogemuse ning annab loodud tekstile hinnangu;
- 6) arvestab suhtluses öeldu eesmärki, kommunikatsiooni tingimusi ja adressaati, kasutab sobivaid keelevahendeid ning järgib kirjakeele norme;
- 7) hangib infot mitmesugustest allikatest (sh elektroonilistest), kasutab eri tüüpi sõnastikke ja muid vajalikke teatmeteoseid.

Kuulamine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omapära ja stiilikuuluvust;
- 2) mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte;

- 3) eristab vormilt (monoloog, dialoog, polüloog), kõnetüübilt (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (intervjuu, diskussioon, teadaanne) erinevaid suulisi tekste;
- 4) täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid.

Suuline kõne

Põhikooli lõpetaja:

- 1) jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult;
- 2) formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi;
- 3) loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid;
- 4) järgib kirjakeele norme;
- 5) valdab kõnekultuuri.

Lugemine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste;
- 2) eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot;
- 3) loeb keerukaid tabelleid, diagramme, skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades;
- 4) hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest.

Kirjutamine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) loob ja vormistab korrektselt eri tüüpi tekste, kasutades keelevahendite rikkust ning järgides keelenorme;
- 2) formuleerib probleemi kirjalikult, väljendab oma arvamust ja argumenteerib seda, teeb järeldusi;
- 3) kirjutab arutlevat, kirjeldavat ja jutustavat laadi kirjandeid;
- 4) kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti;
- 5) koostab referaadi, avalduse ning iseloomustuse;
- 6) hindab oma tekste koostades kriitiliselt internetis leiduvaid analoogseid tekste;
- 7) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid;
- 8) on omandanud teksti redigeerimise oskuse.

Õppesisu

III kooliastmes täiustatakse kõiki kõneoskuse liike ning taotletakse kommunikatiivse kompetentsuse saavutamist kõnetegevuse põhilistes valdkondades. Põhitähelepanu pööratakse mitmesuguste kõnevormide arendamisele konkreetsetes situatsioonides, oskusele kasutada keele kõigi tasandite vahendeid adekvaatseks eneseväljenduseks. Õpilased õpivad aru saama erinevatest tekstidest, sh tarbetekstidest, neid analüüsima ja looma.

Üldteadmised vene keelest

Vene keel maailma teiste keelte seas. Slaavi keeled. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.

7 klass.

Lõiming

- Ajalugu
- Eesti keel
- Maateadus
- Inglise keel

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Kultuuriline identiteet”

Õppesisu

Foneetika. Ortoeepia

- Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia

- Tegusõna vormid.

Kesksõna

- Kesksõna grammatilised tunnused. Tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal.
- Oleviku ja mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad.
- Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid.
- Kesksõnaühendid.
- Kesksõna süntaktilised funktsioonid.
- Kesksõna kõnes kasutamise normid.

Gerundium (*des*-vorm)

- Gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused.
- Perfektiivne gerundium ja *des*-gerundium (imperfektiivne aspekt).
- Gerundiumiga sõnaühendid.
- Gerundiumi süntaktilised funktsioonid.
- Gerundiumi kõnes kasutamise normid.

Süntaks

Sõnaühend

- Alistusseose liigid (ühildumine, rektsioon, külgnemine).
- Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised).

Lause

- Aluse tekstifunktsioonid.
- Liitõeldis (nimi- ja tegusõnaline).
- Õeldise tekstifunktsioonid. Lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse
- liigid. Täis- ja väljajäätelised laused.
- Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis
- lauseliikmete hulka ei kuulu).
- Samaliigilised lauseliikmed.

- Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine.
- Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus.

Tekst

- Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiidred lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.
- Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Ortograafia ja interpunktsioon

Ortograafia

- Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *h* ja *hh* õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *he* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

Interpunktsioon

- Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.
- Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses.
- Mõiste autori kirjavahemärgid.

8 klass.

Lõiming

- Ajalugu
- Eesti keel
- Maateadus
- Inglise keel

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tehnoloogia ja innovatsioon”.

Õppesisu

Foneetika. Ortoeepia

- Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia

- Tegusõna vormid.

Kesksõna

- Kesksõna grammatilised tunnused. Tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal.
- Oleviku ja mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad.
- Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid.
- Kesksõnaühendid.
- Kesksõna süntaktilised funktsioonid.
- Kesksõna kõnes kasutamise normid.

Gerundium (*des*-vorm)

- Gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused.
- Perfektiivne gerundium ja *des*-gerundium (imperfektiivne aspekt).
- Gerundiumiga sõnaühendid.
- Gerundiumi süntaktilised funktsioonid.
- Gerundiumi kõnes kasutamise normid.

Lause

- Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid.
- Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis
- lauseliikmete hulka ei kuulu).

- Samaliigilised lauseliikmed.
- Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine.
- Kaudne kõne.. Tsiteerimisviisid.
- Liitlause. Alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis.

Tekst

- Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiidred lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.
- Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Ortograafia ja interpunktsioon

Ortograafia

- Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *h* ja *hh* õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *he* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

Interpunktsioon

- Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.
- Kirjavahemärgid liitlause: rindlause, põimlause, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlause.
- Mõiste autori kirjavahemärgid.

9 klass.

Lõiming

- Ajalugu
- Eesti keel
- Maateadus
- Inglise keel

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Väärtused ja kõlblus”
- „Tehnoloogia ja innovatsioon”.

Õppesisu

Foneetika. Ortoeepia

- Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.

Morfoloogia

- Tegusõna vormid.

Kesksõna

- Kesksõna grammatilised tunnused. Tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal.
- Oleviku ja mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad.
- Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid.
- Kesksõnaühendid.
- Kesksõna süntaktilised funktsioonid.
- Kesksõna kõnes kasutamise normid.

Gerundium (*des*-vorm)

- Gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused.
- Perfektiivne gerundium ja *des*-gerundium (imperfektiivne aspekt).
- Gerundiumiga sõnaühendid.
- Gerundiumi süntaktilised funktsioonid.
- Gerundiumi kõnes kasutamise normid.

Lause

- Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused.

Tekst

- Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiidred lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.
- Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt, teadaanne, avaldus, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Ortograafia ja interpunktsioon

Ortograafia

- Sufiksrite õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *h* ja *hh* õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
- *he* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

Interpunktsioon

- Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.
- Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses.
- Mõiste autori kirjavahemärgid.

Õppetegevus

Õpilane omandab teoreetilised teadmised foneetikast, leksikoloogiast ja fraseoloogiast, morfeemikast, grammatikast vastavalt kooliastme õppesisule ning õpib neid kasutama lingvistilises analüüsis ja kõnes.

Kuulamine

Õpilane õpib:

- 1) sihipäraselt kuulama mitmesuguseid tekste;
- 2) kuuldu põhjal eristama peamist infot, probleemi ja olulisi seisukohti;
- 3) andma kuuldule hinnangut ning väljendama kõneaine kohta oma arvamust.

Suuline kõne

Õpilane õpib:

- 1) end suuliselt väljendama, arvestades suhtlusolukorda;
- 2) esitama küsimusi ja neile vastama ning reageerima kaasvestleja repliikidele;
- 3) osalema diskussioonides mitmesugustel teemadel, väljendama ja põhjendama oma arvamust;
- 4) avama erinevates stiilides ja žanrides tekstide sisu;
- 5) selgitama tarbetekstidest saadud infot;
- 6) esinema lühiettekandega.

Lugemine

Õpilane õpib:

- 1) mõtestatult lugema mitmesuguseid tekste;
- 2) määrama teksti peamist mõtet, eristama fakte arvamustest ja olulist infot teisejärgulisest;
- 3) mõistma tarbetekstide otstarvet, suhtuma infosse kriitiliselt.

Kirjutamine

Õpilane õpib:

- 1) formuleerima kirjalikult probleemi, põhiseisukohti ja järeldusi;
- 2) looma mitmesuguseid kirjalikke tekste, arvestades situatsiooni ja adressaati, kasutades sobivaid keelevahendeid ning järgides ortograafia- ja interpunktsioonireegleid;
- 3) andma kirjapandule oma hinnangut ning seda põhjendama;
- 4) kirjutama referaati, projekti ja uurimust, kasutades tsitaate, viiteid, kirjanduse loetelu jne;
- 5) teadlikult järgima õpitud ortograafia- ja interpunktsioonireegleid;
- 6) redigeerima ja vormistama teksti;
- 7) kasutama mitut liiki teatmekirjandust, sealhulgas internetiallikaid.

Õpe tervikuna peab olema orienteeritud reaalsele elusituatsioonidele ning õpilasi iseseisvaks eluks ette valmistama. Vene keele õppimisel omandatud teadmiste ja oskuste kokkuvõtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö, mis koosneb ülesannetest teksti sisu ja keele kohta, lingvistilistest ülesannetest ning lühikirjandist.

Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatöökaks ning ümarlauavestlusteks.

2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3. Tundides kasutatakse internetiressursse, tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

KIRJANDUS

ÜLDALUSED

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) loeb eakohast ilukirjandust ja arendab oma lugemisoskust, omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja iseenda mõistmise vahendi;
- 2) väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
- 3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara, arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
- 4) arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
- 5) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
- 6) laiendab oma silmaringi, rikastab mõtte- ja tundemaailma;
- 7) annab iseseisvaid hinnanguid, sõnastab ja esitab oma mõtteid;
- 8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid.

Õppeaine kirjeldus

Kirjandus peegeldab inimkonna vaimset kogemust ja maailma mitmekesisust kunstilistes kujundites. Sellest tuleneb vajadus arendada õpilastel oskust sügavalt tungida teksti mõttesse, mõista loetu problemaatikat ja analüüsida iseseisvalt kirjandusteost, tuginedes vajalikele ajalooliskirjanduslikele ning teoreetilistele teadmistele. Õpetaja korraldatud õppe-tunnetustegevuses laiendavad õpilased oma arusaamist ümbritsevast maailmast. Kirjandusliku teksti analüüs aitab õpilasel seostada oma üleelamisi teose kangelaste üleelamistega, rikastab sisemaailma, kujundab esteetilist maitset. Olulist tähelepanu pööratakse ka oskuse kujunemisele tõlgendada kirjanduslikku teksti teose isiksusliku vastuvõtu alusel. Praktilise

analüüsi ja tõlgendamise ühendamine võimaldab kujundada kirjandusteose vastuvõtu emotsionaal-hinnangulist kogemust, kasvatada kultuurset lugejat, kes suudab ära tunda tõelise kunstiteose. Kaasaelamine kui kangelase käitumise mõistmise viis arendab õpilase emotsionaalset sfääri.

Prioriteetne on vene kirjanduse, sealhulgas rahvaluule käsitlemine. Mitmekultuurilisuse, sallivuse ning lugupidava suhtumise kujundamine teistesse rahvuskultuuridesse eeldab armastust ja austust oma rahvuskultuuri vastu ning arusaamist tema kohast maailma kultuuripärandis. Vene kirjanduse kõrval käsitletakse ka eesti ja väliskirjanike teoseid, mis peaks soodustama erinevate rahvuskirjanduste seoste ja vastastikuse mõju mõistmist ning üldinimlike väärtuste omaksvõttu.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilase isiksusele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbeliseks kasvatamiseks ning sallivuse kujundamiseks. Kirjandusteoseid lugemiseks ja tunnis käsitlemiseks valides tuleb silmas pidada ka õpilaste eagrupi psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huve, teoste suhestumist õpilaste elukogemusega ning õpilastele arutamiseks sobivaid teemasid ja probleeme. Samuti on oluline käsitletavate kirjandustekstide žanriline mitmekesisus, arvestada tuleb ka õppesisus esitatud teoste loendit.

Kirjanduse ainekava on üles ehitatud probleemilis-temaatilisel printsiibil, mis eeldab käsitletavate kirjandusteoste problemaatika mõistmist, oma suhtumise kujundamist neisse probleemidesse, osalemist diskussioonis loetu üle, teiste arvamuse arvestamist ning oma isikliku arvamuse argumenteeritud kaitsmist. Kirjandusteose kui kunstiteose mitmeplaansuse tõttu võib iga kirjandusteksti vaadelda läbi erinevate probleemide prisma, mis võimaldab ka tagasipöördumist varem käsitletud probleemide juurde.

Kirjandusteoste käsitlemine põhikoolis põhineb kreatiivsuse, kommunikatiivsuse ja stadiaalsuse põhimõttel. Kreatiivsuse põhimõte eeldab tegevuslikku lähenemist kirjandusteosele, kusjuures põhirõhk on õpilaste loomingulise potentsiaali igakülgse arendamisel. Kommunikatiivse lähenemise raames vaadeldakse õpet dialoogilise protsessina, milles õpilane on täisväärtuslik osaleja. Ka kirjandusteose kunstilist vastuvõttu mõistetakse kui kommunikatiivset tegevust.

Kirjandusteoste käsitlemise stadiaalsuse põhimõte eeldab õppimise igas etapis selliste didaktiliste ülesannete rakendamist, mis vastavad õpilaste esteetiliste vajaduste ning loominguliste võimaluste tasemele.

Kirjandusteoste käsitlemise protsessis omandavad õpilased vajalikud ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ning õpivad tundma ja kasutama kirjandusmõisteid.

Õppetegevuse spetsiifilised valdkonnad on teksti lugemine, teksti ümberjutustamine, teksti mõtestamine ja analüüs, kujundliku mõtlemise ja keele ilmekuse arendamine ning loominguline tegevus (loovtööde kirjutamine ja esinemine kuulajaskonna ees).

Õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) peetakse silmas õppekava alusväärtusi, üldpädevusi, õppeaine eesmärgi ja õpitulemusi ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
  - 2) jälgitakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
  - 3) võimaldatakse õppimist individuaalselt ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks;
  - 4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille iseloom ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida;
  - 5) kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi, õppematerjale ja -vahendeid;
  - 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu;
  - 7) kasutatakse mitmekesisist õppemetoodikat, sh aktiivõppemeetodeid: esitamine, rollimäng, loovtöö kirjutamine, arutelu, diskussioon, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine;
  - 8) rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesisavaid õppevorme (sh raamatukogutunnid, ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse ning keele ja kirjandusega seotud asutustesse, kohtumised kirjanikega, loomekonkursid, kirjandusolümpiaadid, projektõpe), pidades oluliseks koosõppimise kaudu sotsiaalse kompetentsuse saavutamist ja infoühiskonna võimaluste paljusust.
- Õpitulemused on kindlaks määratud kahel tasemel: üldised õpitulemused ja õppetegevuse liikide järgi eritletud õpitulemused. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi suuliste vastuste (esituste) ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekava taotletavatele õpitulemustele.
- Õpitulemuste hindamisel kasutatakse sõnalisi hinnanguid ja numbrilisi hindeid. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ja vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.

II kooliaste (5. ja 6. klass)

Kooliastme õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

- 1) on omandanud ilmeka lugemise tehnika, loeb ladusalt ja arusaamisega

jõukohase

keerukusega teksti;

2) koostab loetu kohta plaani ja jutustab selle alusel ümber sisu, avaldab arvamust loetu

kohta;

3) määrab kunstiteose teema, idee ja kompositsiooni;

4) näeb autoripositsiooni suhtumises kujutatud kangelastesse ja sündmustesse;

5) iseloomustab tegelasi, võrdleb neid;

6) määrab loetud teose žanri ja liigi, selgitab keeleliste vahendite rolli kunstilises tekstis;

7) suudab läbielatud ja nähtust teadlikult ja emotsionaalselt kõnelda ja kirjutada;

8) kasutab sõnaraamatuid, raamatukogukataloogi ja internetti vajaliku info saamiseks.

Lugemine

6. klassi lõpetaja:

1) on läbi lugenud vähemalt 8 eri žanrisse kuuluvat kirjandusteost (raamatut);

2) loeb kirjandusteksti ladiusalt ja mõtestatult;

3) teab loetud teose autorit, sisu ja tegelasi;

4) tutvustab loetud teost ning kõneleb oma lugemismuljetest ja -elamustest.

Ümberjutustamine

6. klassi lõpetaja:

1) jutustab loetud tekstist kokkuvõtlikult;

2) jutustab loetud tekstist koostatud plaani järgi.

Teksti mõtestamine ja analüüs

6. klassi lõpetaja:

1) koostab kirjandusteksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;

2) määrab teksti põhiteema ja idee;

3) eristab pea- ja kõrvaltegelasi;

4) toob välja teose tegelaste vahelise konflikti ja selle tekkepõhjused;

5) avaldab isiklikku arvamust loetud teose kohta, põhjendab seda näidetega tekstist ja

isiklikust elust.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keele ilmekusega

6. klassi lõpetaja:

1) tunneb kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid: epiteedid, hüperboolid, metafoorid,

isikustamine, võrdlused; tunneb mõisteid riim ja värsimõõt;

2) kasutab oma tekstides kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid.

Loominguline tegevus ja esinemine

6. klassi lõpetaja:

1) kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta;

2) esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti;

3) esitab kaaslastele omaloodud teksti.

Õppesisu

- Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted
- Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised hõlmavad põhiandmeid autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta.
- Kirjandus kui sõnakunst – üks maailma mitmekesisuse ja inimkonna elukogemuse peegeldamise vorme. Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid: muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, mõistatus legend (pärimus). Müüdid. Muinasjuttude liigid: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt, loomamuinasjutt. Kunstmuinasjutt. Uus žanr – fantaasia.
- Kunstiteose teema ja idee. Süžee ja faabula. Kompositsioon.
- Eepos, lüürika, draama. Kirjandusžanrid: jutustus, novell, valm, poem. Näidend, tegelased, repliik. Looduskirjeldus, interjäär, portree. Kunstiline detail. Luulekeele iseärasused.
- Kaheasilbiline värsijalg. Kujutus- ja väljendusvahendid: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, hüperbool. Allegooria. Huumor ja satiir.
- Kirjandusteoste valik
- Teisel kooliastmel on kirjandusõpetuse keskmes üksikteosed. Loetavad ja tundides käsitletavat kirjandusteosed esindavad kirjanduse eri liike ja žanre, klassikat ja tänapäevakirjandust ning valitakse vene, eesti ja väliskirjanike teoste hulgast. Kõik käsitletavat teosed kajastavad üldinimlikke väärtusi. Koos kirjandusteoste kangelastega mõistab laps, mis on headus ja õiglus, au ja südametunnistus, patriotism ning armastus inimese ja looduse vastu. Kirjandusteoste valikul arvestatakse ka järgmisi sel kooliastmel arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme.

- Peamised teemad ja probleemid arutamiseks
- Raamatu roll inimese elus. Kirjandus kui sõnakunst. Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus.
- Hea ja kurja probleem. Kõlbelise ideaali väljendumine suulises rahvaloomingus. Ustavus, julgus, tööarmastus, õiglus, arukus rahva ettekujutustes. Elulaadi, elukogemuse, elutarkuse peegeldumine rahvaluuleteostes.
- Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega. Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu.
- Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine – headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus?
- Ajaloopohhide eripära peegeldamine. Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine. Minevik, tänapäev, tulevik. Elu ja sünged küljed. Oma isikliku väärtuse tunnetamise probleem. Inimese vastutus kodumaa saatuse, oma käitumise ja tehtud otsuste eest. Argus ja lipitsemine kui ajatu nähtus.
- Kirjandusteoste teemade mitmekesisus. Kõlbelisuse poeetilised tunnid. Inimlik tänulikkus ja tänamatus. Kasvatamatud ja harimatud meie keskel. Teod kui inimese väärtuse mõõt. Üksinduse probleem.
- Kodumaa poeetiline kujund. Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest.
- Perekond, suhted pereliikmete vahel. Põlvkondade järjepidevuse idee.
- Sõprus ja osavõtlikkus. Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge.
- Enesesalgavuse ja vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst.
- Koolielu läbi huumoriprisma.

5 klass

Lõiming

- Eesti keel
- Inglise keel
- Looduõpetus

- Muusika
- Kunst

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
  - „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
  - „Kultuuriline identiteet”
  - „Teabekeskond”
  - „Tervis ja ohutus”
  - „Väärtused ja kõlblus”
-
- Rahvaluule
  - Müüdid (1–2).
  - Vene muinasjutud. Eesti muinasjutud.
  - Mõistatused. Vanasõnad ja kõnekäänud.
  - Tallinna legendid.
  - Teoseid terviklikuks lugemiseks
  - Hans Christian Andersen „Tigu ja roosipõõsas“, Leonid Andrejev „Kussaka“, Ivan Bunin
  - „Esimene äike“, Vsevolod Garšin „Muinasjutt kärnkonnast ja roosist“, Nikolai Gogol „Maiöö“ või „Uppunu“

6. klass

Lõiming

- Eesti keel
- Inglise keel
- Looduõpetus
- Muusika
- Kunst

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
  - „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
  - „Kultuuriline identiteet”
  - „Tehnoloogia ja innovatsioon”.
  - „Teabekeskond”
  - „Tervis ja ohutus”
  - „Väärtused ja kõlblus”
-
- „Lugu sellest, kuidas Ivan Ivanovitš läks tülli Ivan Nikiforovitšiga“ (katkendid), Harri
  - Jõgisalu „Rästik“, Juri Kazakov „Teddy“, „Vaikne hommik“, Rudyard Kipling „Kass, kes kõndis omapäi“, Ivan Krõlovi valmid, Aleksandr Kuprin „Valge puudel“, Mihhail Lermontov „Mtsõri“, Vladimir Nabokov „Malts“, Juri Oleša „Kolm paksu“, Konstantin Paustovski „Korvitäis kuusekäbisid“, „Kass-varas“, „Vana kokk“, „Vanamees jaamaeinela juures“, Mihhail Prišvin „Päikese varaait“, Aleksandr Puškin „Muinasjutt surnud tsaaritarist ja seitsmest vägilasest“, „Dubrovski“, Ernest Seton-Thompson „Snap“, Vladimir Solouhhiin „Tasuja“, Jaan Rannap „Ramsese vembud“, Mark Twain „Tom Sawyeri seiklused“, John Tolkien „Kääbik ehk Sinna ja tagasi“, Lev Tolstoi „Lapse jõud“, „Kaukaasia vang“, Ivan Turgenev „Bežini aas“, „Mumuu“, Anton Tšehhov „Paks ja peenike“, „Kameeleon“, „Poisikesed“, Jevgeni Švarts „Alasti kuningas“, „Muinasjutt kaotatud ajast“, Oscar Wilde „Tähepoiss“.
  - Kooliastme vältel loeb õpilane läbi vähemalt 8 teost eeltoodud loendist. Lähemalt tutvustatakse järgmisi autoreid: Ivan Krõlov, Aleksandr Puškin, Mihhail Lermontov, Nikolai Gogol, Lev Tolstoi, Ivan Turgenev, Anton Tšehhov, Mark Twain, Ernest Seton-Thompson, Jaan Rannap, Harri Jõgisalu või teised.

Nõuded õppetegevusele

Kirjandusteose käsitus on suunatud õpilase lugejaoskuste ning eneseväljenduse arendamisele.

Tähelepanu keskmes on töö tekstiga. Kirjandustekstide analüüsi protsessis kujuneb õpilastel kirjanduse kontekstilise vastuvõtu kultuur, sündmuste elulise loogika ning keeleliste kujutus- ja väljendusvahendite mõistmine. Tähelepanu

keskendub sõnale, aegamööda toimub üleminek kirjanduse kui sõnakunsti käsitlusele. Kirjanduse õppimine II kooliastmes hõlmab mitmesuguseid õppetegevuse liike, neist olulisemad on järgmised:

- 1) eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- 2) teoste ilmekas lugemine;
- 3) loetu ümberjutustamine erineval viisil: üksikasjaliselt, lühidalt, valikuliselt, elementaarsete kommentaaridega ning loomingulise ülesandega;
- 4) luuletekstide päheõppimine ning nende ilmekas esitamine;
- 5) vastamine küsimustele, mis avavad kirjandusteose tundmist ja mõistmist;
- 6) loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;
- 7) kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteose alusel loetut oma isikliku elukogemusega seostades;
- 8) sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada.

Õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuse teiste liikide ning vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitegevus, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjanduslikesse paikadesse, kohtumine kirjanike ja tõlkijatega.

Lugemine

Lugemisprotsess on õppeaine tähtsaim koostisosa. Tundides kasutatakse lugemise erinevaid meetodeid: eesmärgilise hoiakuga lugemine; esialgne (ettevalmistav) lugemine, ositi lugemine; uuesti üle lugemine teatud eesmärgilise hoiakuga jt. Jätkub töö häälega ning endamisi lugemise tehnika arendamine. Pööratakse tähelepanu õigele intoneerimisele, pauside tegemisele, lugemistempo valikule.

Teoste iseseisev lugemine omal valikul.

Loetu ümberjutustamine

Tundides kasutatakse ümberjutustamist erineval arendatuse astmel: üksikasjaliselt, lühidalt, koostatud plaani järgi, kommenteerimiselementidega, tegelase vaatepunktist jutustamine; kunstniku või õpilaste endi loodud illustratsioonide alusel jutustamine. Praktiseeritakse iseseisvalt loetud teoste tutvustamist klassikaaslastele.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Kirjandustekstiga töötamise keskmes on loetu mõistmine. Jätkub selliste oskuste arendamine, mis on vajalikud kirjandusteose mõistmiseks ja tõlgendamiseks:

- 1) selliste küsimuste koostamine, mis kontrollivad teksti sisu faktilist teadmist

ja arendavad kujutlusvõimet;

2) küsimustele vastamine omas sõnastuses ning toetudes tekstile (tsiteerimine);

3) teksti plaani koostamine; plaani punktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse võitsitaadiga;

4) teose põhiteema ja idee määramine; arutlemine asjaomase teema kajastamise üle teistes varem käsitletud teostes;

5) isikliku arvamuse sõnastamine, väljendades suhtumist teose teemasse ja ideesse; põhjenduseks näidete toomine tekstist ja isiklikust elukogemusest;

6) tegelaste või tegelaskirjelduste vahelise põhikonflikti väljatoomine, selle tekkepõhjuste ja lahendusvõimaluste selgitamine; kirjeldatud sündmuste koha ja aja ning nende põhjusetagajärjeseose väljatoomine.

Võetakse kasutusele mõisted faabula ja süžee, pea- ja kõrvaltegelased, jutustamine 1. ja 3. isikus.

Pööratakse erilist tähelepanu kunstilisele detailile. Jätkub töö tundmatute sõnade ja väljenditega, et rikastada sõnavara.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keele ilmekusega.

Töö on suunatud epiteetide, võrdluste, isikustamise mõistmisele kirjandustekstides ja kasutamisele oma isiklikus kõnes. Tuuakse sisse mõiste metafoor esialgses tähenduses, vaadeldakse selle tekstides kasutamise juhte. Tehakse tööd allegooria ning sümbolika ja allteksti lihtsamate näidete mõistmiseks.

Õpilased selgitavad vanasõnade ja kõnekäändude tähendust ja kasutavad neid oma tekstides.

Õpitakse tekstidest koomilise elemente leidma, tutvutakse iroonia mõistega.

Pööratakse tähelepanu oskusele leida riime, omandatakse omaloominguliste luuletuste kirjutamise kogemus. Tuuakse sisse mõisted riim, värsimõõt, vaadeldakse kahesilbilist värsijalga. Arendatakse oskust oma mõtteid kujundlikult väljendada.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Kirjutatakse omaloomingulisi töid proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadele ja kõnekäändudele põhinevad jutud jt) ning luulevormis (luuletus etteantud riimidega jt).

Kirjutatakse töid loetud teoste alusel (tegelaste dialoog; uus erinev lõpp jutule; kiri kirjandusteose tegelasele; lühike hinnang või arvustus loetud teosele).

Kirjutatakse loodus- ja interjöörikirjeldusi, tehakse intervjuusid.

Arendatakse oskust kuulajate ees esineda: esitatakse peast luuletusi, katkendeid proosa- ja draamateostest; esitatakse klassikaaslastele omaloodud tekste. Kujunevad oponentide ja kuulajaskonnaga dialoogi pidamise oskused.

Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

III kooliaste

Kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) on lugenud eakohast erižanrilist ilukirjandust, kujundanud selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendanud lugejaoskusi;
- 2) mõistab käsitletud kirjandusteoste ideelis-kunstilisi iseärasusi ja iseloomustab nende žanrilist eripära;
- 3) märkab kirjandustekstis õpitud kõnekujundeid/troope, selgitab nende rolli tekstis ning kasutab neid oma tekstides;
- 4) avaldab arvamust loetud teoste kohta, iseloomustab teoste põhiprobleematikat arutluselementidega kirjandis või arvustuses;
- 5) loeb ilmekalt kirjandusteoseid (või katkendeid), järgides kirjakeelse häälduse norme;
- 6) iseloomustab üldjoontes õpitud kirjandusvoole ja -suundi, kõrvutab vene ja maailmakirjanduse temaatiliselt lähedasi teoseid;
- 7) kasutab kooli ja linna raamatukogusid ning internetti teabe otsimiseks etteantud teemal ning omal valikul vastavalt vajadusele.

Lugemine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldavat ja jutustavat teksti ning lühiarvamust loetud teose kohta;
- 2) esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti;
- 3) esitab kaaslastele omaloodud teksti.

Ümberjutustamine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) jutustab kokkuvõtlikult loetud teose sisust;

2) oskab loetut ümber jutustada eri konkreetsuse astmel ja eri vaatepunktist.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Põhikooli lõpetaja:

- 1) leiab teostes võtmesündmused ja põhjuse-tagajärje seosed;
- 2) iseloomustab teose tegelasi;
- 3) toob välja tegelaste karakteriseerimise erinevad viisid;
- 4) määrab autori suhtumise teose tegelastesse;
- 5) määrab autori suhtumise teoses kujutatud sündmustesse;
- 6) määrab teose põhiprobleemid ja idee;
- 7) arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keele ilmekusega

Põhikooli lõpetaja:

- 1) leiab kirjandusteostest kõnekujundeid/troope (epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, hüperbool, litootes) ning selgitab nende rolli kirjandustekstis;
- 2) kasutab kõnekujundeid oma tekstides.

Loominguline tegevus ja esinemine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kokkuvõtvaid, jutustavaid, kirjeldavaid ja arutluselementidega tekste;
- 2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutleva kirjandi, väljendades oma seisukohti ja põhjendades neid näidetega alustekstist või mujalt ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja nõudeid;
- 3) esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust;
- 4) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.

7 klass.

Lõiming

- Kunst
- Ajalugu
- Bioloogia

- Eesti keel
- Maateadus
- Inglise keel

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”
- „Väärtused ja kõlblus”

Õppesisu

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted

- Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.
- Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane*. Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast*, tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Teose staatiline kompositsioon (personaažne struktuur). Antagonist ja protagonist. Autobiograafiline jutustus.
- Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia” ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms.
- Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused.
- Mõiste *teose põhikonflikt*, põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline).
- Kirjandusteose süžee, süžee elemendid. Lüüriline süžee, selle spetsiifika.

- Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog. Kirjeldavad ja jutustavad elemendid, nende roll. Põhjusetagajärje seosed proosajutustuses.
- Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
- Proosaluuletus. Lüüriline miniatuur.
- Kunstiline ruum ja aeg poetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik.
- Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangelane. Realism kirjanduses. Ekspressionism kirjanduses.

8 klass.

Lõiming

- Kunst
- Ajalugu
- Bioloogia
- Eesti keel
- Maateadus
- Inglise keel
- Matemaatika

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Keskond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”
- „Väärtused ja kõlblus”
- „Teabekeskond”

Õppesisu

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted

- Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.
- Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane*. Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast*, tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Teose staatiline kompositsioon (personaažne struktuur). Antagonist ja protagonist. Autobiograafiline jutustus.
- Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia” ja evolutsioon. Tegelase süžeealiste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms.
- Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused.
- Mõiste *teose põhikonflikt*, põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline).
- Kirjandusteose süžee, süžee elemendid. Lüüriline süžee, selle spetsiifika.
- Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog. Kirjeldavad ja jutustavad elemendid, nende roll. Põhjusetagajärje seosed proosajutustuses.
- Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
- Proosaluuletus. Lüüriline miniatuur.
- Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik.

9 klass.

Lõiming

- Kunst
- Ajalugu
- Bioloogia
- Eesti keel

- Maateadus
- Inglise keel
- Matemaatika

Läbivad teemad

- „Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine”
- „Keskkond ja jätkusuutlik areng”
- „Kultuuriline identiteet”
- „Tervis ja ohutus”
- „Väärtused ja kõlblus”
- „Teabekeskond”
- „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus”
- „Tehnoloogia ja innovatsioon”.

Õppesisu

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted

- Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.
- Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane*. Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast*, tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Teose staatiline kompositsioon (personaažne struktuur). Antagonist ja protagonist. Autobiograafiline jutustus.
- Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia” ja evolutsioon. Tegelase süžeealiste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms.
- Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused.
- Mõiste *teose põhikonflikt*, põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline).

- Kirjandusteose süžee, süžee elemendid. Lüüriline süžee, selle spetsiifika.
- Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog. Kirjeldavad ja jutustavad elemendid, nende roll. Põhjusetagajärje seosed proosajutustuses.
- Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
- Proosaluuletus. Lüüriline miniatuur.
- Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik.
- Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse vene kirjanduses. Luulekeeke uuenemine. Uusromantism, uusrealism. Sümbolism, akmeism, futurism. Allegooria. Sümbol. Poeetilised
- arhaismid ja neologismid. Mõisted: luuletsükkel ja luuleraamat.

Peamised teemad ja probleemid arutlemiseks Inimese kõlbelised kohustused.

- Halastuse ja kaastunde probleem. Tunde ja kohuse konflikt. Isikliku kõlbelise valiku probleem. Kõlbelised ideaalid ja elutõde. Isiksuse kõlbeline väärikus.

Täiskasvanuks saamine.

- Sõbrad ja vaenlased. Enesetunnetuse esimesed kogemused. Alaealise suhted täiskasvanute ja eakaaslastega. Põlvkondade konflikt. „Murdemomentide” tähendus inimese isiksuse ja iseloomu kujunemisel. Maailma tunnetamine kui katsumus. Inimese vastutus ümbritsevate ees. Pideva enesekasvatuse vajadus. Inimene lähedaste ringis. Peresisesed suhted.
- Perekond kui tõeliste inimlike väärtuste kese/keskpunkt.

Isiksus ja ajastu.

- Inimese vastutus maailma eest, milles ta elab. Kangelane ajaloo näo ees. Isiksuse sotsiaalsed hüpostaasid (palged). Patriotism ja vabadusearmastus. Isiklikud ja grupiväärtused. „Oma” ja „võõra” kokkupõrge. Inimese võõrandumine tänapäevamaailmas. Ajatud
- kõlbelised väärtused.

„Oma” ja „võõras” kultuuris.

- Kultuuride mitmekesisus. Rahvuslikud ja regionaalsed kultuurid. Sallivus suhtumises üksteisest erinevatesse kultuurinähtustesse. Eri kultuuride esindajate kontaktide mitmekesisus. Erinevate rahvaste kombed ja uskumused. Austav suhtumine teistesse kultuuridesse. Rahvuskultuuri eripära, tähendus selle kultuuri kandjatele. Eesti rahvuskultuuri
- traditsioonide, pärimuste ja kommete säilitamine ja arendamine.

Looming kui maailma ümberkujundamise viis.

- Kunst ja armastus kui inimelu kõrgeimad väärtused. Lüüriline teos kui isikliku maailmapildi peegeldus. Lüüriline kanglane – poeedi „teisik”.

Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted.

- Mina kui Eesti ühiskonna täisväärtuslik liige; minu päritolu; mineviku, oleviku ja tuleviku seosed minu elus. Ajalooline mälu (ajaloolised sündmused ja traditsioonid, mis kujundavad/moodustavad/loovad ajaloolise järjepidevuse. Suhted
- teiste rahvustega (kontaktid eesti ja vene rahva esindajate vahel). Sallivus ja austus teise vastu kui rahvusvaheliste kontaktide alus.
- **Keskkond ja jätkusuutlik areng.** Keskkonnakaitse ülemaailmsed probleemid. Inimene ja loodusmaailm. Säästva ja austava suhtumise vajalikkus elusasse ja elutusse loodusesse. Looduslik tasakaal. Loodus kui üks inimelu kõrgemaid väärtusi.

Teabe keskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.

- Teabe otsimise ja edastamise võimalused tänapäeval. Veebiressursid kui teabeallikas ja silmaringi laiendamise viis. Internet kui võimalike ohtude allikas (võrguportaalides käitumise probleemid, keelemõjud). Kino ja fotograafia kui ajaloo jäädvustamise (säilitamise) viisid.

Sel kooliastmel loetakse erinevate ajajärgude vene, eesti ja väliskirjanduse klassikat ajaloolises kontekstis, omandatakse mõned biograafilised andmed kirjanike kohta.

Loetakse

7 klass

VANAVENE KIRJANDUS

- «Vladimir Monomahhi õpetused»
- «Jutustus Peetrist ja Fevroniast».

PÜHAKUTE ELULOOD

- „Pühakute elulood vaga Sergii Radonežskii“
- „Pühakute elulood püha Aleksandr Nevskii“.

VEENE KIRJANDUS XVIII s..

- Lomonossov.
- Lomonossov ja vene grammatika
- Deržavin. «Monument», «Leevike».
- Fonvizin. «Äbarik».

VÄLISKIRJANDUS

- Vanakreeka mütoloogia. «Kangelstegud Heraakli».
- Homeros. «Ilias», «Odüsseia».
- A. Ekzüperi. «Väike pints».

EESTI KIRJANDUS

- «Kalevipoeg».
- E. Árnhee. «Vüürst Gavriil...».
- F. Tuglass. «Väike Ilmar».
- J. Kross. «Leib Marti».
- E. Püvi. «Esimene pisarid».
- V. Luik. «Sügis».
- J. Rannap. «Vana liblikas».

NARVA KIRJANDUS

- Ž. Günhhausen. «Tähtid».
- A. Ìlearius. «Reis Moskvasse».
- G. Aijernann: «Tähtid Läänemerii ja Moskva kohta».

- J. G. Sparbenfeld. «Jaanilinn XVIII s.»
- N. M. Karamzin «Reisiale tähtid».

8 klass

VEENE KLASSIKAT 19.–20. SAJANDIST:

- Krõlov. Valmid.
- Zukovstii: Looming. «Svetlana»
- Rõleev: Looming. «Ivan Susanin».
- Bestužev-İàrlinskii. Looming. «Revele turniir».
- Puškin. Luule. Jutustus: «Lask». «Preili – talunaine».
- Lermontov. Luule. «Kangtlane meie aja»: peatükkid «Tamani», «Vürstitar İàri».
- Gogol. Looming. «Õhtu eelmisel Jaanipäev». «Portree»
- Dostojevski. Looming. «Valged öö».
- Nekrassov. Poesia.
- Tjuttšev. Poesia.
- Fet. Poesia.
- Kozma Prutkov. Paroodia.
- Turgenevi jutustusi ja novelle . «Esimene armastus», «Kristus»
- Leskov. Looming. «Lollike»
- L.Òolstoi. Looming. «Jumalik ja inimlik».
- Garšhin. Looming. «Attalea princeps».
- Korolenko. Looming. «Silmapilk»
- Tšehoov. Looming. «Daam koeraga».

NARVA KIRJANDUS

- Vjazemskii. „Nava kosk“.
- Kùhelbekker. „Katkend reisis“.
- Arsenjev. „Märkused reisi“.
- Avdeeva. „Märkused vana- ja uus vtnt olustik kohta“.
- Polonskii. Poesia.
- K.R. Poesia.
- Leskov. „Karjaaed“.
- Mamin-Sibirjak. „Vene välismaa“.
- Slutševskii. Poesia. „Reisid loode pole Venemal“.

VÄLISKIRJANDUS

- Servantes. „Litsentsiant Vidrijera“.
- Moljer. „Abielu tahtmist vastu“.
- Deffo. „Robinzon Kruzo“.
- Tsejedlits. „Öö ülevastus“.

EESTI KIRJANDUS

- Luts. „Kevad“.
- Tuglas. „Meri“.
- Bornhee. „Tasuja“.
- Tammsaare. „Vargamäja“-
- Veetema. „Küsimus väike hobune kohta“.
- Tullik. „Väike vares“.

9 klass.

19. SAJANDI LÕPU, 20. SAJANDI ALGUSE POEESIAT:

- Üldiseloorm realismi.
- Gorkii. “Eit Izergil”.
- Kuprin. “Breget”.
- Bunin. “Härra San-Frantsiskost”.
- Andreev. “Suur kiver”.

DEKADENS. MODERNIZM. AVANGARD

- Üldiseloorm.

SÜMBOLISM

- Üldiseloorm.
- Brüssel. Looming. Poesia.
- Blok. Looming. Poesia.

AKMEIZM

- Üldiseloorm.
- Gumiljev. Looming. Poesia.

- Ahmatova. Looming. Poesia.

FUTURIZM

- Majakovskii. Looming. Poesia.

VEENE KIRJANDUS

- Üldiseloorm.

VEENE KIRJANDUS EMIGRATSIOONIS

- Gazdanov. „Rikkardi kadu“.
- Severjanin. Looming. Poesia.
- Nabokkov. „Juhus“.
- Hodassevitš. Looming. Poesia.

PÜHAKUTE ELULOOD

- „Pühakute elulood püha Ioann Kronštadskii”.
- „Pühakute elulood püha Ksenia Peterburi”.
- Zajtsev. “Valaam”. “Affon”.

NARVA KIRJANDUS

- Balmont. Poesia.
- Avertšenko. “Isad Narva linni”-
- Šaša Tšernõi. Poesia.
- Beekman. “Narva kosk”.

NÕUKOGU KIRJANDUS 1920 a.

- Üldiseloorm.
- Griin. “Nelisteist naelid”.
- Bulgakov. “Süda koeri”.
- Ilff ja Petrov. “12 toolid”.

NÕUKOGU KIRJANDUS 1930-1950 a.

- Üldiseloolum.
- Zabolotskii. Poesia.

KIRJANDUS UUS AEG

- Üldiseloolum.
- Aksjenov. “Võit”.
- Rasputin. “Prantsuse tundid”.

AUTORI POEESIA

- Galitš. Poesia.
- Vösotskii. Poesia.
- Okudžava. Poesia.

EESTI KIRJANDUS

- Vilde. “Raudne kätt”.
- Haava. Poesia.
- Suits. Poesia.

VÄLISKIRJANDUS

- Shakespeare. “Romeo ja Dzuljetta”.

Õppetegevus

Põhikooli kirjandusõpetuses rakendatakse mitmesuguseid õppetegevusi, neist olulisemad on järgmised:

- 1) eri žanris kirjandusteoste teadlik loominguline lugemine;
- 2) kirjandusteoste ilmekas lugemine;
- 3) loetu ümberjutustamine eri viisil: üksikasjalikult, kokkuvõtlikult, valikuliselt, kommentaaridega, loomingulise ülesandega;
- 4) luuletekstide päheõppimine ja ilmekas esitamine;
- 5) vastamine küsimustele, mis peegeldavad teose teksti tundmist ja mõistmist;
- 6) loetu kohta lühikese ja üksikasjalikuma plaani koostamine;

- 7) kirjandite kirjutamine käsitletud kirjandusteoste alusel loetut oma isikliku elukogemusega seostades;
- 8) sihipärane info otsimine, teades allikaid ja osates nendega töötada;
- 9) õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuste teiste liikide ja vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega jm.

Lugemine

Kirjandusteose täisväärtuslikuks analüüsiks ja tõlgendamiseks kasutatakse erinevaid lugemisviise:

aeglane lugemine, kommenteeriv lugemine. See võimaldab üle minna teose kompositsiooni eri tasandite analüüsile proosatekstide ja lüroepiliste tekstide puhul ning läbimõeldud ilmekale lugemisele luuleteoste puhul. Õpilastelt nõutakse analüütilist lähenemist oma isiklikule lugemisele.

Teksti ümberjutustamine

Õpilased jutustavad ümber temaatikalt, kompositsiooni ja žanri struktuurilt erinevaid teoseid, samuti seovad jutustamise protsessis omavahel kahe või mitme (eriti žanrilt erineva) teksti erinevaid elemente.

Tähtsamad on järgmised ümberjutustamise viisid: üksikasjaline, üldistav, fragmentaarne, varem etteantud põhimõttel. Ümberjutustamiseks valmistudes teeb õpilane analüütilisi operatsioone, mõtestab materjali, kujundab välja oma isikliku suhtumise sellesse ning õpib esitama ja kaitsma seisukohti.

Teksti mõistmine, analüüs ja interpretatsioon

Jätkub selliste oskuste kujundamine, mis on vajalikud teksti mõistmiseks ja tõlgendamiseks (võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine jm). Õpilastelt nõutakse oskust diskuteerida ühel teose teemadest. Diskussiooni protsessis peavad nad sõnastama oma isikliku arvamuse teksti sisu ja struktuuri kohta, argumenteerima ja kaitsma oma seisukohti, tuues teosest näiteid.

Töös teksti kompositsiooni ja tegelastega tuleb kindlasti rakendada traditsioonilisi analüüsi- ja interpreteerimismeetodeid: teose liigendamine süželisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süželistate funktsioonidega (kirjeldus, portreeline või psühholoogiline karakteristika, monoloogid ja dialoogid) episoodidevälja selgitamine, episoodide valimine etteantud põhimõttel.

Problemaatilis-temaatilisest põhimõttest lähtuv õpe seostub sel etapil ka kirjandusteosele ajalooliskirjandusliku lähenemise elementidega: toimub omalaadne ettevalmistus kirjanduse õppimiseks gümnaasiumis, kus õpetuse

aluseks on eeskätt ajaloolis-kirjanduslik põhimõte. Õpilased süvendavad oma teadmisi kirjandusteose struktuurist, uurivad teksti kui kunstilist tervikut: suhestavad omavahel teose süžeed ja kompositsiooni, tegelaskonna struktuuri, teksti stilistilisi karakteristikuid. Konkretiseerub õpilaste ettekujutus kirjandusprotsessist, nad tutvuvad peamiste kirjandussuundadega ning õpivad käsitletavat kirjandusteost seostama igapäevaga neist.

Loominguline tegevus ja esinemine kuulajaskonna ees

Õpilastelt nõutakse mitte üksnes teose problemaatika ja kunstiliste iseärasuste mõistmist, vaid ka oskust väljendada oma seisukohta loetu kohta, seostada autori tõstatatud probleemid tänapäevaluga. Erilist tähelepanu pööratakse eri liiki loovtöödele ja tegevustele, mis eeldavad teatavat iseseisvust: kirjanditele, esinemistele klassikaaslaste ees luuletuse esitamisega, osalemisele diskussioonides loetu üle, lugejapäeviku pidamisele, sõnavõtuks või ettekandeks valmistumisele jms. Loominguline tegevus hõlmab ka eri žanrides ning erineva suunitlusega tekstide loomist. Kirjandusteoste süvendatud käsitlemiseks on otstarbekas kasutada sellist loomingulist meetodit nagu teksti tõlkimine teise kunstiliigi keelde (eelkõige teatri- ja filmikeelde). Õpilaste loominguline tegevus avaldub esseede, kirjandite kirjutamises, samuti retsensioonide kirjutamises lavastustele ja filmidele, mis on loodud kirjandusteoste alusel (viimasel juhul eeldatakse kirjandusteose originaalteksti kõrvutamist selle lavaversiooni või ekraniseeringuga), temaatiliste presentatsioonide loomises.

Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalts ümber paigutada liikumisega seotud tegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatöökst ning ümarlauavestlusteks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.